

Pomůcka k přípravě výukové hodiny s podporou Classroom Managementu (Francouzský jazyk)

Tento materiál je určen pro praktické aplikace a procvičování znalostí z oblasti Classroom Managementu. Je zaměřen na tvorbu vzorové výukové hodiny v ukázkovém systému pro Classroom Management. Cílem tohoto materiálu tedy není podat studentovi ucelený výklad v dané oblasti francouzského jazyka - k tomuto účelu slouží množství dostupné odborné literatury. Tento materiál má za cíl pokrýt danou problematiku v takové hloubce, která umožní bezproblémové absolvování projektových aktivit se zaměřením na francouzský jazyk. Slouží zároveň jako další podpora v rámci připravované výukové hodiny, kde je prakticky procvičovaná i příprava testů a je realizováno i jejich vyhodnocení.

Obsah

Časování základních sloves podle skupin - slovesa - infinitiv
Časování základních sloves podle skupin - slovesa - zvratná slovesa
Časování základních sloves podle skupin - slovesa - Neosobní slovesa
Slovesné časy - přítomný čas
Slovesné časy - minulý čas složený (Perfektum)
Slovesné časy - minulý čas složený (Imperfektum)
Slovesné časy - předminulý čas (Plusquamperfektum)
Slovesné časy - minulý čas jednoduchý (Passé simple)
Slovesné časy - budoucí čas
Rod a číslo podstatných a přídavných jmen
Rod a číslo podstatných jmen - rod mužský a ženský
Rod a číslo podstatných jmen - jednotné a množné číslo
Rod a číslo přídavných jmen - rod mužský a ženský
Rod a číslo přídavných jmen - jednotné a množné číslo
Shoda podstatných a přídavných jmen v čísle a rodě
Spojení il y a
Osobní a přivlastňovací zájmena
Osobní zájmena
Přivlastňovací zájmena
Určitý a neurčitý člen (l'article défini a l'article indéfini)
Tázací zájmena KDO, JAKÝ, JAK
Otázky s „qu'est-ce que“
Predložky místa (město, země)
Zápor „ne...pas“
Rozkazovací způsob

Stránky: Moderní učitel 21. století

Kurz: Školení Využití ICT ve vzdělávacím procesu – Správa třídy (Classroom management) (KA6-B3)

Kniha: Pomůcka k přípravě výukové hodiny s podporou Classroom Managementu (Francouzský jazyk)

Vytiskl(a): Dušan Maga

Datum: Úterý, 20. říjen 2015, 11.17

Obsah

- 1 Časování základních sloves podle skupin - slovesa - infinitiv
- 2 Časování základních sloves podle skupin - slovesa - zvrtná slovesa
- 3 Časování základních sloves podle skupin - slovesa - Neosobní slovesa
- 4 Slovesné časy - přítomný čas
- 5 Slovesné časy - minulý čas složený (Perfektum)
- 6 Slovesné časy - minulý čas složený (Imperfektum)
- 7 Slovesné časy - předminulý čas (Plusquamperfektum)
- 8 Slovesné časy - minulý čas jednoduchý (Passé simple)
- 9 Slovesné časy - budoucí čas
- 10 Rod a číslo podstatných a přídavných jmen
 - 10.1 Rod a číslo podstatných jmen - rod mužský a ženský
 - 10.2 Rod a číslo podstatných jmen - jednotné a množné číslo
 - 10.3 Rod a číslo přídavných jmen - rod mužský a ženský
 - 10.4 Rod a číslo přídavných jmen - jednotné a množné číslo
- 11 Shoda podstatných a přídavných jmen v čísle a rodě
- 12 Spojení il y a
- 13 Osobní a přivlastňovací zájmena
 - 13.1 Osobní zájmena
 - 13.2 Přivlastňovací zájmena
- 14 Určitý a neurčitý člen
 - 14.1 Určitý člen (l'article défini)
 - 14.2 Člen neurčitý (l'article indéfini)
- 15 Tázací zájmena KDO, JAKÝ, JAK
- 16 Otázky s „qu'est-ce que“
- 17 Predložky místa (město, země)
- 18 Zápor „ne...pas“
- 19 Rozkazovací způsob

1 Časování základních sloves podle skupin - slovesa - infinitiv

Infinitiv je základní, nečasovaný tvar slovesa, např. *parler*, mluvit.

Infinitiv ve francouzštině končí na *-er*, *-ir*, *-re* nebo *-oir/-oire*, např. *écouter*, *choisir*, *prendre*, *pouvoir*, *boire*. Před infinitiv zvrátneho slovesa (viz 7.2) patří zvrátne zájmeno *se* nebo *s'*, např. *s'ennuyer*.

Abychom mohli sloveso použít ve větě, obvykle změníme infinitiv na jiný tvar (to znamená, že sloveso časujeme), přičemž se řídíme vzory, které se musíme naučit. Mnoho sloves se časuje podle stejného vzoru (= pravidelná slovesa). Jiná mají svá vlastní schémata (= nepravidelná slovesa).

Infinitivy se používají několika způsoby:

1. jako podstatná jména

Travailler, quelle horreur!

Pracovat, jak hrozné!

2. v pokynech

Mettre à four chaud.

Vložit do horké trouby.

3. za jiným slovesem

Někdy jsou ve větě vedle sebe dvě slovesa. Ve francouzštině tvar prvního slovesa závisí na tom, kdo je původcem děje, druhé sloveso je v infinitivu:

*On **doit** faire un exposé demain.* Zítra musíme udělat prezentaci.

*Je **vais** voir un dentiste tous les six mois.*

Chodím k zubaři každých šest měsíců.

*Il **faut** passer un examen.*

4. sloveso + *à* + infinitiv

aider à, apprendre à, arriver à, s'attendre à, commencer à, continuer à, se décider à, s'entraîner à, s'habituer à, hésiter à, inviter à, se mettre à, penser à, réussir à

*Il **commence** à pleuvoir.*

Začíná pršet.

5. sloveso + *de* + infinitiv

accepter de, s'arrêter de, avoir envie/peur de, choisir de, conseiller de, décider de, demander de, dire de, empêcher de, envisager de, essayer de, éviter de, finir de, oublier de, permettre de, promettre de, proposer de, refuser de, risquer de, suggérer de, venir de

Il m'a conseillé de continuer mes études et j'ai donc décidé d'aller à l'université.

Poradil mi, abych pokračoval ve studiu, tak jsem se rozhodl jít na univerzitu.

6. *pour/sans/avant de* + infinitiv

Použijte infinitiv po *pour* (aby/proto, aby), *sans* (bez), *avant de* (před):

*Je vais en France **pour** apprendre le français.*

Jedu do Francie, abych se naučil francouzsky.

*On ne peut pas progresser **sans** connaître la grammaire.*

Nemůžeš dělat pokroky bez znalosti gramatiky.

*Prenez votre temps **avant de** répondre.*

Nespěchejte s odpovědí.

7. *être en train de* + infinitiv

K vyjádření skutečnosti, že se děj koná v okamžiku promluvy nebo psaní, se používá *être en train de* a infinitiv:

*Il est **en train de** manger.*

Právě jí.

Minulý infinitiv

Minulý infinitiv se používá po *après*, abychom vyjádřili, že něco už bylo uděláno. Tvoří se pomocí *avoir* nebo *être* a minulého příčestí (viz 8.3).

Après avoir mangé, il est parti.

Poté, co se najedl, odešel.

Après être rentrées, mes sœurs ont bu un café.

Když se moje sestry vrátily, vypily si kávu.

2 Časování základních sloves podle skupin - slovesa - zvratná slovesa

Zvratná slovesa vyžadují další zájmeno mezi podmět a sloveso.

podnět	zájmeno	sloveso	
<i>je</i>	<i>me</i>	<i>lève</i>	vstávám (si)
<i>je</i>	<i>m'</i>	<i>habille</i>	oblékám se

Zvratná zájmena se mění podle podmětu, ke kterému se vztahují (viz 6.4):

<i>je</i>	+ <i>me/m'</i>	<i>nous</i>	+ <i>nous</i>
<i>tu</i>	+ <i>te/t'</i>	<i>vous</i>	+ <i>vous</i>
<i>il/elle/on</i>	+ <i>se/s'</i>	<i>ils/elles</i>	+ <i>se/s'</i>

Sloveso se mění jako každé jiné sloveso, např. *s'amuser* (dobře se bavit) v přítomném čase:

<i>je m'amuse</i>	bavím se
<i>tu t'amuses</i>	bavíš se
<i>il/elle/on s'amuse</i>	on/ona/se baví
<i>nous nous amusons</i>	bavíme se
<i>vous vous amusez</i>	bavíte se
<i>ils/elles s'amusent</i>	oni se baví

se lever, se laver, se brosser les dents, se coucher, se reposer, s'amuser, s'ennuyer, se décider à, s'en aller, se mettre à

- **Záporný tvar zvratných zájmen**

V záporných větách záporky obklopují zájmeno i sloveso.

On ne s'ennuie pas ici.

Tady se nebudeš/nebudete nudit.

Je ne me couche jamais tôt.

Nikdy nechodím spát brzy.

- **V otázkách** zůstane zvratné zájmeno před slovesem:

Tu te couches à quelle heure?/A quelle heure est-ce que tu te couches?/A quelle heure te couches-tu?

V kolik hodin chodíš spát?

- **Rozkazovací způsob zvratných sloves**

V kladném rozkazu se te mění na *toi* a zájmeno má pozici **za** slovesem:

Couche-toi!

Lehni si!

Habille-toi!

Oblékni se!

- V záporném rozkazu se zájmeno nemění a zůstává **před** slovesem:

Ne te couche pas!

Nelehej si!/Nechod' spát!

Ne t'habille pas!

Neoblékej se!

- **Minulý čas složený (perfektum) zvratných sloves**

U zvratných sloves tvoříme minulý čas pomocí *être* (takže minulé přičestí musí být ve shodě s podmětem slovesa). Zájmeno zůstane před slovesem:

Je me suis réveillé(e) à six heures.

Probudil jsem se v 6 hodin.

Les enfants se sont couchés.

Děti šly spát.

Sophie s'est bien amusée.

Sofie se dobře pobavila.

3 Časování základních sloves podle skupin - slovesa -

Neosobní slovesa

Neosobní slovesa jsou slovesa, která se používají pouze ve 3. osobě jednotného čísla (tvar il). Ta nejběžnější jsou:

il y a, il reste, il manque

il faut, il vaut mieux, il s'agit de, il paraît que, il suffit de fráze ve vztahu k počasí - *il pleut, il neige, il fait beau/ mauvais/nuageux*, atd.

Il reste trois questions à faire.

Zbývá udělat tři otázky.

Il s'agit de la période coloniale française.

Je to o francouzském koloniálním období.

Il suffit de bien réfléchir.

Stačí jen pořádně přemýšlet.

Il vaut mieux partir tôt.

Nejlepší je brzy odejít.

4 Slovesné časy - přítomný čas

Přítomný čas se používá k vyjádření dějů nebo skutečností:

1. které probíhají právě nyní
(Př. *Je vaïs au cinéma.* - Jdu do kina.)
2. které se dějí pravidelně
(Př. *Je vaïs au cinéma le lundi.* - V pondělí chodím do kina.)
3. které začaly v minulosti a probíhají do současnosti
(Př. *J'habite tout près du cinéma depuis trois ans.* - Bydlím již tři roky blízko kina.)
4. které nastanou v blízké budoucnosti
(Př. *Je vaïs au cinéma demain.* - Zítra jdu do kina.)
5. které se vztahují k historickým událostem - tj. ožívují je
(Př. *Louis and Auguste Lumière inventent le cinéματο-graphie en 1985.* - Louis and Auguste Lumière vynalezli kino v roce 1895.)
6. které se vztahují k něčemu nadčasovému nebo obecně platnému
(Př. *La Lune tourne autour de la Terre.* - Měsíc obíhá kolem Země.)

Koncovka slovesa se mění podle toho, kdo je původcem děje.

(Př. *Je regarde la télé. Nous regardons la télé.* - Dívám se na televizi. Díváme se na televizi.)

V přítomném čase se většina sloves řídí stejným vzorem, tzn. mají pravidelné koncovky.

Slovesa končící na *-er*, jako je *aimer*:

<i>je</i>	<i>aime</i>	<i>nous</i>	<i>aimons</i>
<i>tu</i>	<i>aimes</i>	<i>vous</i>	<i> aimez</i>
<i>il/elle/on</i>	<i>aime</i>	<i>ils/elles</i>	<i> aiment</i>

Nejdůležitější výjimka: *aller*

Slovesa končící na *-ir*, jako je *choisir*:

<i>je</i>	<i>choisis</i>	<i>nous</i>	<i>choisissons</i>
<i>tu</i>	<i>choisis</i>	<i>vous</i>	<i> choisissez</i>
<i>il/elle/on</i>	<i>choisit</i>	<i>ils/elles</i>	<i> choisissent</i>

Další pravidelná *-ir* slovesa: *finir, remplir*

Slovesa končící na *-re*, jako je *vendre*

<i>je</i>	<i>vend</i>	<i>nous</i>	<i>vendons</i>
<i>tu</i>	<i>vend</i>	<i>vous</i>	<i> vendez</i>
<i>il/elle/on</i>	<i>vend</i>	<i>ils/elles</i>	<i> vendent</i>

- **Nepřítomná slovesa v přítomném čase** - Některá slovesa se neřídí těmito pravidelnými vzory a jsou značně nepravidelná. Podívejte se do tabulky v kap. 15 na některá často se vyskytující nepravidelná slovesa.
- **être en train de + infinitiv** - Použijeme místo přítomného času, abychom zdůraznili, že něco probíhá právě v čase promluvy nebo psaní.
(Př. *C'est quoi, ce bruit? - Ils sont en train de refaire la chaussée.* Co je to za hluk? - Právě dělají nový povrch silnice.)
- **depuis + přítomný čas** - *Depuis* můžeme přeložit jako „od“ nebo „po dobu“. Tento tvar používáme k vyjádření děje, který začal v minulosti a stále ještě probíhá.
(Př. *J'habite au Canada depuis 1999.* - Bydlím v Kanadě od roku 1999 (ještě tam bydlím). *Ma sœur est infirmière depuis deux ans.* - Moje sestra je zdravotní sestrou dva roky (a stále je).)

5 Slovesné časy - minulý čas složený (Perfektum)

Sloveso v minulém čase složeném popisuje ukončený děj, který se stal v minulosti. Používá se v hovoru, dopisech a neformálních vyprávěních.

Většinou je sloveso překládáno do češtiny dokonavým slovesem.

(Př. *J'ai mangé une pomme.* - Snědl jsem jablko. *Ils sont venus me voir.* - Přišli mne navštívit.)

Je tvořen dvěma částmi: přítomným časem *avoir* nebo *être* + minulým příčestím hlavního slovesa.

Minulé příčestí

Minulé příčestí se používá v minulém čase a některých jiných složených časech. Pravidelný způsob tvoření minulého příčestí - vezmeme infinitiv slovesa a změním jeho koncovku:

- infinitivy končící na *-er* (odeberte *-er* a přidejte *-é*): př. *manger* x *mangé*, *parler* x *parlé*
- infinitivy končící na *-ir* (odeberte *-ir* a přidejte *-i*): př. *choisir* x *choisi*, *sortir* x *sorti*
- infinitivy končící na *-re* (odeberte *-re* a přidejte *-u*): př. *vendre* x *vendu*, *descendre* x *descendu*

Existují však výjimky z těchto pravidel a budete se je muset naučit zpaměti. Příklady některých běžných příčestí minulých:

avoir → *eu*, *boire* → *bu*, *conduire* → *conduit*, *connaître* → *connu*, *courir* → *couru*, *croire* → *cru*, *devoir* → *dû*, *dire* → *dit*, *écrire* → *écrit*, *être* → *été*, *faire* → *fait*, *lire* → *lu*, *mettre* → *mis*, *mourir* → *mort*, *naître* → *né*, *ouvrir* → *ouvert*, *pleuvoir* → *plu*, *pouvoir* → *pu*, *prendre* → *pris*, *recevoir* → *reçu*, *rire* → *ri*, *savoir* → *su*, *suivre* → *suivi*, *tenir* → *tenu*, *venir* → *venu*, *vivre* → *vécu*, *voir* → *vu*, *vouloir* → *voulu*

avoir + příčestí minulé

Většina sloves má v minulém čase *avoir* + příčestí minulé.

<i>je</i>	<i>ai</i>	<i>chanté</i>	(Zpíval jsem.)
<i>tu</i>	<i>as</i>	<i>chanté</i>	
<i>il</i>	<i>a</i>	<i>chanté</i>	
<i>elle</i>	<i>a</i>	<i>chanté</i>	
<i>on</i>	<i>a</i>	<i>chanté</i>	
<i>nous</i>	<i>avons</i>	<i>chanté</i>	
<i>vous</i>	<i>avez</i>	<i>chanté</i>	
<i>ils</i>	<i>ont</i>	<i>chanté</i>	
<i>elles</i>	<i>ont</i>	<i>chanté</i>	

être + příčestí minulé

U některých sloves tvoříme minulý čas pomocí *être*. Jsou to většinou slovesa vyjadřující pohyb. Mnoho z nich je možné se učit jako dvojice.

(Př. *arriver/partir* - přijet/odjet, *entrer/sortir* - jít dovnitř/jít ven, *aller/venir* - jít/přijít, *monter/descendre* - stoupat/klesat, *devenir/rester* - stát se (čím)/zůstat, *naître/mourir* - narodit se/zemřít, *revenir/retourner* - přijít zpět/vrátit se, *rentrer* - vrátit se (domů), *tomber* - padat)

Všechna zvratná slovesa tvoří minulý čas pomocí *être*.

<i>je</i>	<i>suis</i>	<i>sorti(e)</i>	(Šel jsem ven.)
<i>tu</i>	<i>es</i>	<i>sorti(e)</i>	
<i>il</i>	<i>est</i>	<i>sorti</i>	
<i>elle</i>	<i>est</i>	<i>sortie</i>	
<i>on</i>	<i>est</i>	<i>sorti(e)(s)</i>	
<i>nous</i>	<i>sommes</i>	<i>sorti(e)s</i>	
<i>vous</i>	<i>êtes</i>	<i>sorti(e)(s)</i>	

<i>ils</i>	<i>sont</i>	<i>sortis</i>
<i>elles</i>	<i>sont</i>	<i>sorties</i>

Shoda minulého přičestí

- **shoda s être**

Pokud stojí minulé přičestí za pomocným slovesem *être*, je třeba dbát na shodu přičestí s podmětem.

Příklad:

Paul: "Je suis allé en France." Anne: "Je suis allée en France."

Prof: "Paul et Anne, vous êtes allés en France?" Paul + Anne: "Oui, nous sommes allés en France. On est allés en France."

Prof: "Anne et Lucie, vous êtes allées en France?"

Anne + Lucie: "Oui, nous sommes allées en France. On est allées en France."

- **shoda s avoir**

Minulé přičestí se obvykle nemění, když stojí za slovesem *avoir* v minulém čase. Mění se pouze v jediném případě, a to tehdy, stojí-li přímý předmět před slovesem. Pak je třeba přidat *-e* pro ženský rod a *-s* pro množné číslo.

Příklad:

Marc a acheté une veste.

Přímý předmět (*une veste*) je za slovesem *a acheté*, takže zde není žádná shoda minulého přičestí.

Où est la veste que Marc a achetée? Je ne l'ai pas vue.

Přímý předmět (*la veste*) je před slovesem *a achetée*, přímé předmětové zájmeno *l'* je před slovesem *ai vue*, takže minulé přičestí je s ním ve shodě (*achetée, vue*). (Tato shoda se netýká nepřímých předmětů.)

6 Slovesné časy - minulý čas složený (Imperfektum)

Imperfektum se používá:

- k popisu, jak někdo vypadal nebo jaké něco bylo v minulosti
(Př. *Quand elle **était** petite, elle **avait** les cheveux blonds.* - Když byla malá, měla světlé vlasy. *La maison où **j'habitais** **était** grande et moderne.* - Ten dům, ve kterém jsem bydlel, byl velký a moderní.)
- k popisu nepřetržitých nebo přerušovaných dějů v minulosti
(Př. *Il **était** assis et il **écoutait** la radio.* - Seděl a poslouchal rádio. *Mon frère **faisait** ses devoirs quand je suis arrivée.* - Když jsem přišla domů, můj bratr dělal domácí úkoly.)
- k popisu něčeho, co se pravidelně stávalo minulostí
(Př. *Je **commençais** à huit heures tous les matins.* - Začínal jsem každé ráno v osm hodin. *On **allait** voir ma grand-mère le dimanche.* - V neděli jsme chodívali na návštěvu k babičce.)
- s *depuis*, když děj trval po nějakou dobu, ale nyní je ukončen
(Př. *On **habitait** à Paris depuis un mois quand mon frère est né.* - Bydleli jsme v Paříži už měsíc, když se můj bratr narodil.)
- po *si* v návrzích a podmínkových větách
(Př. *Si on **allait** à la piscine?* - A což takhle zajít si na koupaliště? *Si tu **travillais** plus, tu aurais de meilleurs résultats.* - Kdybys pracoval více, měl bys lepší výsledky.)

Když tvoříme **imperfektum**, začneme od kmene slovesa: vezmeme tvar pro 1. osobu množného čísla v přítomném čase a odstraníme *-ons*.

regarder → *nous regardons*× → *regard-*, *aller* → *nous allons*× → *all-*, *faire* → *nous faisons*× → *fais-*, *voir* → *nous voyons*× → *voy-*

POZOR! Je zde jediná výjimka: *être* → (*nous sommes*) → *ét-*

Potom přidáme správnou koncovku podle toho, kdo/co je původcem děje. Koncovky jsou stejné pro všechna slovesa.

	(termin.)	faire	commencer	être
<i>je</i>	-ais	<i>faisais</i>	<i>commençais</i>	<i>étais</i>
<i>tu</i>	-ais	<i>faisais</i>	<i>commençais</i>	<i>étais</i>
<i>il/elle/on</i>	-ait	<i>faisait</i>	<i>commençait</i>	<i>était</i>
<i>nous</i>	-ions	<i>faisions</i>	<i>commencions</i>	<i>étions</i>
<i>vous</i>	-iez	<i>faisiez</i>	<i>commenciez</i>	<i>étiez</i>
<i>ils/elles</i>	-aient	<i>faisaient</i>	<i>commençaient</i>	<i>étaient</i>

Slovesa jako *manger*, která končí v 1. osobě množného čísla v přítomném čase jedním *-e* navíc, a slovesa jako *prononcer*, která mění *c* na *ç*, si ponechávají tyto změny v imperfektu před *a*. To zajistí měkké znění *g* a *c.*, např. *je mangeais* (jedl jsem), *je commençais* (začínal jsem).

Rozhodnout se, zda použít **perfektum** nebo **imperfektum**, může být docela obtížné.

- Když mluvíte o dovršeném ději, který se stal v minulosti, použijte minulý čas složený.
(Př. *Je suis allé à Paris en avion.* - Letěl jsem do Paříže letadlem. *J'ai mangé une pomme (et je n'ai plus faim).* - Snědl jsem jablko)
- Když popisujete, jaké něco bylo nebo vyjadřujete svůj názor na minulost či mluvíte o tom, co se stávalo nebo pravidelně dělo v minulosti, přičemž zdůrazňujete průběh děje, použijte imperfektum.
(Př. *La leçon était un peu dure mais super!* - Ta lekce byla trochu těžká, ale skvělá! *Elle se levait à sept heures tous les jours.* - Vstávala v 7 hodin ráno každý den. *Les touristes arrivaient par petits groupes tout au long de la journée.* - Turisté přijížděli v malých skupinkách po celý den. *Viz depuis* + imperfektum)

venir de + infinitiv?

Chcete-li říct, že jste „právě něco udělali“, použijte přítomný čas *venir* + *de* + *infinitiv*.

(Př. *Je **viens de** prendre une douche.* - Právě jsem se osprchoval. *Nous **venons de** laisser un message.* - Právě jsme zanechali zprávu.)

7 Slovesné časy - předminulý čas (Plusquamperfektum)

Předminulý čas se používá pro události nebo děje, které nastaly před jiným minulým dějem.

(Př. *Je suis arrivée trop tard, mes copains étaient déjà partis.* - Přijel jsem pozdě, moji přátelé už odešli. *Le prof m'a dit qu'il m'avait donné une bonne note.* - Učitel mi řekl, že mi dal dobrou známku. *Ils s'étaient bien préparés pour l'entretien.* - Dobře se na to interview připravili.)

Předminulý čas je časem složeným stejně jako minulý čas složený (perfektum). Je tvořen rovněž určitým tvarem pomocného slovesa *avoir* nebo *être*, ale v imperfektu a minulým příčestím.

<i>avoir</i>	<i>être</i>
j'avais chanté	j'étais allé(e)
tu avais chanté	tu étais allé(e)
il/elle/on avait chanté	il/elle/on était allé(e)(s)
nous avions chanté	nous étions allé(e)s
vous aviez chanté	vous étiez allé(e)(s)
ils/elles avaient chanté	ils/elles étaient allé(e)s

8 Slovesné časy - minulý čas jednoduchý (Passé simple)

Passé simple se používá v historických a literárních textech, novinách a časopisech tam, kde by se v každodenním jazyce použil minulý čas složený.

(Př. *Louis XIV régna de 1643 à 1715. Il fut roi de France pendant 72 ans.* - Ludvík XIV. vládl od roku 1643 do 1715. Byl králem Francie 72 roků. *Ils se levèrent et partirent ensemble.* - Vstali a odešli společně. *Ils vécurent heureux et eurent beaucoup d'enfants.* - Žili šťastně a měli mnoho dětí.)

Passé simple je tvořeno od kmene slovesa (infinitiv slovesa minus koncovka), ke kterému se přidávají koncovky:

	-er slovesa	-re/-ir slovesa
<i>je</i>	<i>-ai</i>	<i>-is</i>
<i>tu</i>	<i>-as</i>	<i>-is</i>
<i>il/elle/on</i>	<i>-a</i>	<i>-it</i>
<i>nous</i>	<i>-âmes</i>	<i>-îmes</i>
<i>vous</i>	<i>-âtes</i>	<i>-îtes</i>
<i>ils/elles</i>	<i>-èrent</i>	<i>-irent</i>

Mnoho běžných sloves je nepravidelných:

avoir *j'eus, tu eus, il eut, nous eûmes, vous eûtes, ils eurent*

être *je fus, tu fus, il fut, nous fûmes, vous fûtes, ils furent*

venir *je vins, tu vins, il vint, nous vînmes, vous vîntes, ils vinrent*

9 Slovesné časy - budoucí čas

Budoucí čas se používá:

1. k popisu plánů do budoucnosti
(Př. *Bientôt, il ira habiter en France.* - Brzy pojedou do Francie a bude tam bydlet.)
2. k vyjádření názoru, jaká bude budoucnost
(Př. *Dans moins de 10 ans, tout le monde aura accès à l'Internet.* - Do 10 let budou mít všichni přístup na internet.)
3. k vyjádření toho, co se stane, jestliže...
(Př. *Si j'ai mon bac, j'irai à l'université.* - Jestliže složím maturitu, půjdu na univerzitu.)
4. k udělení rozkazů
(Př. *Vous ferez une rédaction sur le thème de la pollution.* - Napíšete esej o znečištění)
5. k vyjádření toho, co stane, když... nebo jakmile...
(Př. *Dites-lui de me contacter dès qu'il aura ses résultats.* - Řekněte mu, aby mne kontaktoval, jakmile bude mít své výsledky.)

K vytvoření budoucího času přidejte následující koncovky k infinitivu pravidelných sloves (končí-li infinitiv na *-e*, nejdříve toto *-e* odpojte):

	(koncovka)	<i>regarder</i>	<i>répondre</i>
<i>je</i>	-ai	<i>regarderai</i>	<i>répondrai</i>
<i>tu</i>	-as	<i>regarderas</i>	<i>répondras</i>
<i>il/elle/on</i>	-a	<i>regardera</i>	<i>répondra</i>
<i>nous</i>	-ons	<i>regarderons</i>	<i>répondrons</i>
<i>vous</i>	-ez	<i>regarderez</i>	<i>répondrez</i>
<i>ils/elles</i>	-ont	<i>regarderont</i>	<i>répondront</i>

Běžná nepravidelná slovesa:

<i>aller</i>	<i>j'irai</i>	<i>il faut</i>	<i>il faudra</i>
<i>avoir</i>	<i>j'aurai</i>	<i>pouvoir</i>	<i>je pourrai</i>
<i>devoir</i>	<i>je devrai</i>	<i>savoir</i>	<i>je saurai</i>
<i>envoyer</i>	<i>j'enverrai</i>	<i>venir</i>	<i>je viendrai</i>
<i>être</i>	<i>je serai</i>	<i>voir</i>	<i>je verrai</i>
<i>faire</i>	<i>je ferai</i>	<i>vouloir</i>	<i>je voudrai</i>

10 Rod a číslo podstatných a přídavných jmen

10.1 Rod a číslo podstatných jmen - rod mužský a ženský

Všechna podstatná jména ve francouzštině jsou rodu mužského nebo ženského. Většina podstatných jmen, která označují osoby, mají dva tvary. Podstatné jméno mužského rodu lze převést na rod ženský:

- připojíme *-e*: *un employé/une employée*
- zdvojíme koncovou souhlásku a připojíme *-e*: *un Italien/une Italienne*
- změníme *-eur* na *-euse* a *-teur* na *-trice* (POZOR, EXISTUJÍ VÝJIMKY!!!)

Některá podstatná jména mohou být jak rodu mužského, tak rodu ženského: *un élève/une élève*, *un prof/une prof*. Některá podstatná jména jsou rodu mužského, i když se jedná o ženu: *un professeur*, *un médecin*.

Koncovka podstatných jmen vám může pomoci k určení jeho rodu (ale jsou zde výjimky, proto si rod zkontrolujte ve slovníku!).

Podstatná jména s následujícími koncovkami jsou obvykle mužského rodu:

<i>-é</i>	<i>-eau</i>	<i>-acle</i>	<i>-age</i>
<i>-ège</i>	<i>-ème</i>	<i>-isme</i>	<i>-asme</i>
podstatná jména končící souhláskou			

Podstatná jména s následujícími koncovkami jsou obvykle ženského rodu:

<i>-ée</i>	<i>-ère</i>	<i>-euse</i>	<i>-ade</i>	<i>-itude</i>
<i>-ace</i>	<i>-ance/anse</i>	<i>-ence/ense</i>	<i>-ie</i>	<i>-ise</i>
<i>-oire</i>	<i>-ité</i>	<i>-té</i>	<i>-té</i>	
<i>-tion</i>	<i>-sion</i>	<i>-aision</i>	<i>-ison</i>	
podstatná jména končící němým <i>-e</i> po dvou souhláskách				

10.2 Rod a číslo podstatných jmen - jednotné a množné číslo

Množné číslo používáme ve vztahu k více než jedné věci. Většina francouzských podstatných jmen tvoří množné číslo přidáním *-s*: př. *le copain* → *les copains*

Některá podstatná jména se ale neřídí tímto pravidelným modelem:

- podstatná jména, která končí na *-al*, obvykle mění tuto koncovku na *-aux*: př. *un animal* → *des animaux*
- podstatná jména, která již končí na *-s*, *-x* nebo *-z*, obvykle zůstávají beze změny: př. *le bras* → *les bras*, *le prix* → *les prix*, *le quiz* → *les quiz*
- podstatná jména končící na *-eau* nebo *-eu* přibírají *-x*: př. *un château* → *des châteaux*, *un jeu* → *des jeux*
- několik podstatných jmen zcela mění svůj tvar: př. *un œil* → *des yeux*, *monsieur* → *messieurs*

Složená podstatná jména (tvořená více než jedním slovem) - najděte si je ve slovníku a naučte se je zpaměti.
- př. *un grand-parent* → *les grands-parents*, *un porte-monnaie* → *les porte-monnaie*

10.3 Rod a číslo přídavných jmen - rod mužský a ženský

Ve francouzštině mají přídavná jména různé koncovky v závislosti na rodu a čísle podstatného jména, které rozvíjejí:

	mužský rod	ženský rod
jednotné číslo	-	-e
množné číslo	-s*	-es

*-s se nevyslovuje

Př. *J'ai un ami espagnol. J'ai une amie espagnole. J'ai des amis espagnols. J'ai des amies espagnoles.*

- Adjektiva končící na *-e* nepřibírají další „e“ v ženském rodě (ale přibírají *-s* v plurálu): př. *un frère timide une sœur timide des enfants timides*
- Adjektiva končící na jednoduchou souhlásku tuto souhlásku zdvojují před připojením *-e*:

	masculin	féminin
<i>-el</i>	<i>naturel</i>	<i>naturelle</i>
<i>-il</i>	<i>gentil</i>	<i>gentille</i>
<i>-as</i>	<i>gras</i>	<i>grasse</i>
<i>-et</i>	<i>muet</i>	<i>muette</i>
<i>-en</i>	<i>ancien</i>	<i>ancienne</i>

- Adjektiva končící následujícími písmeny se při tvoření ženského a mužského rodu řídí jinými pravidly:

1. *-er* se mění na *-ère*: př. *premier/première*
2. *-eux* se mění na *-euse*: př. *capricieux/capricieuse, généreux/généreuse, heureux/heureuse* (výjimky: *faux/fausse, doux/douce*)
3. *-eur* se mění na *-euse*: *menteur/menteuse* (výjimky, u kterých se připojí pouze *-e*: *meilleur, extérieur, intérieur, supérieur, inférieur*)
4. *-f* se mění na *-ve*: *créatif/créative*
5. *-c* se mění na *-che* nebo *-que*: *blanc/blanche, public/publique*

10.4 Rod a číslo přídavných jmen - jednotné a množné číslo

- Adjektiva normálně přibírají *-s* v množném čísle, i když se nevyslovuje.
Adjektiva končící na *-x* nepřibírají *-s* v množném čísle: př. *un copain généreux, des copains généreux*.
Adjektiva končící na *-al* nebo *-eau* mění v množném čísle koncovku na *-aux*: př. *un tarif normal/des tarifs normaux, beau/beaux, nouveau/nouveaux*.
- Několik adjektiv se nemění bez ohledu na číslo a rod: př. *sympa, super, marron, orange* a adjektiva složená z názvů více barev: př. *un cousin sympa, une cousine sympa, des cousins sympa; un tee-shirt rouge foncé avec une jupe bleu clair*.
- Některá adjektiva mají své vlastní tvary, nepodléhají žádnému z výše uvedených pravidel:

m. sing.	f. sing.	m. pl.	f. pl.
<i>beau*</i>	<i>belle</i>	<i>beaux</i>	<i>belles</i>
<i>nouveau*</i>	<i>nouvelle</i>	<i>nouveaux</i>	<i>nouvelles</i>
<i>long</i>	<i>longue</i>	<i>longs</i>	<i>longues</i>
<i>bon</i>	<i>bonne</i>	<i>bons</i>	<i>bonnes</i>
<i>fou*</i>	<i>folle</i>	<i>fous</i>	<i>folles</i>
<i>frais</i>	<i>fraîche</i>	<i>frais</i>	<i>fraîches</i>
<i>gros</i>	<i>grosse</i>	<i>gros</i>	<i>grosses</i>
<i>vieux*</i>	<i>vieille</i>	<i>vieux</i>	<i>vieilles</i>

*Tato adjektiva se mění na *bel, nouvel, fol, vieil* před podstatným jménem mužského rodu, které začíná samohláskou nebo němým „h“: *le nouvel an*.

11 Shoda podstatných a přídavných jmen v čísle a rodě

Ve francouzštině většina přídavných jmen stojí **za** podstatným jménem: př. *les yeux **bleus**, une partenaire **extravertie**, un politicien **ambitieux**.*

Některá přídavná jména mají pozici **před** podstatným jménem: př. *un **nouveau** jean, la **jeune** fille, de **bonnes** idées.*

<i>grand*</i>	<i>petit</i>	<i>jeune</i>	<i>vieux</i>	<i>nouveauancien*</i>
<i>bon</i>	<i>mauvais</i>	<i>excellent</i>	<i>beau</i>	<i>joli</i>
<i>gros</i>	<i>vrai</i>	<i>cher*</i>	<i>propre*</i>	<i>brave*</i>

* Tato adjektiva mohou být také umístěna za podstatné jméno, ale v tom případě mají jiný význam:

un homme grand/un grand homme vysoký muž/velký muž (významem)

son ancienne maison/une maison ancienne její bývalý dům/starý dům

mon cher ami/un repas cher milý přítel/drahé jídlo

ma propre chambre/une chambre propre moje vlastní ložnice/čistá ložnice

un brave homme/un homme brave slušný muž/statečný muž

V případě několika přídavných jmen u jednoho podstatného jména má každé z nich své obvyklé postavení:

př. *un **petit** chien **noir**; un **joli** **petit** chien **noir**.*

Jsou-li dvě adjektiva za podstatným jménem, jsou na sebe napojena pomocí *et*: př. *un **joli** **petit** chien **noir** **et** **marron**.*

12 Spojení il y a

- Výraz **il y a** označuje přítomnost nebo existenci osob nebo předmětů na nějakém místě.
- Po **il y a** může následovat jednotné nebo množné číslo.
- V záporu má **il y a** tvar **il n'y a pas** následovaný předložkou *de*.

Oznamovací způsob							
Osoba		Číslo jednotné			Číslo množné		
		1. je (j')	2. tu	3. il / elle	1. nous	2. vous	3. ils / elles
Jednoduché časy	Prézens			<u>il y a</u>			
	Imperfektum			il y avait			
	Passé simple			il y eut			
	Futurum I			<u>il y aura</u>			
Složené časy	Passé composé			il y a eu			
	Plusquamperfektum			il y avait eu			
	Passé antérieur			il y eut eu			
	Futurum II			il y aura eu			

Spojovací způsob							
Osoba		Číslo jednotné			Číslo množné		
		1. que je (j')	2. que tu	3. qu'il / elle	1. que nous	2. que vous	3. qu'ils / elles
Jednoduché časy	Prézens			il y ait			
	Imperfektum			il y eût			

Složené časy	Passé			il y ait eu		
	Plusquamperfektum			il y eût eu		

Podmiňovací způsob						
Osoba	Číslo jednotné			Číslo množné		
	1. je (j')	2. tu	3. il / elle	1. nous	2. vous	3. ils / elles
Prézens			il y aurait			
Passé			il y aurait eu			

Rozkazovací způsob			
Osoba	Číslo jednotné	Číslo množné	
	2.	1.	2.
Prézens			
Passé			
	Prézens	Passé	
Infinitiv	y avoir	y avoir eu	
Přechodník	en y ayant	en y ayant eu	
Příčestí	y ayant	--	

Význam:

být, existovat, vyskytovat se

- *Il devrait y avoir une erreur par-ici.* - Musí tady někde být chyba.
- *Peut-il y avoir une justice en dehors du droit?* - Může existovat spravedlnost mimo právní soustavu?
- *Pourquoi n'y a-t-il pas eu de feu d'artifice à Paris pour le Nouvel An?* - Proč nebyl v Paříži na Nový rok ohňostroj?

13 Osobní a přivlastňovací zájmena

Zájmeno je krátké slovo, které se používá místo podstatného jména, fráze nebo myšlenky. Pomáhá zamezit opakování stejných slov.

Př. *J'ai parlé au directeur et le directeur a signé ma demande de stage. Je vais envoyer ma demande de stage à Paris.* → *J'ai parlé au directeur et il a signé ma demande de stage. Je vais l'envoyer à Paris.* -
Mluvil jsem s ředitelem a on (ten ředitel) mi podepsal žádost o studijní pobyt. Pošlu ji (tu žádost) do Paříže.

13.1 Osobní zájmena

Les pronoms sujets (nesamostatná osobní zájmena ve funkci podmětu)

singulier: je, tu, il, elle

pluriel: nous, vous, ils, elles

Uvedená zájmena mají vždy funkci podmětu.

Je suis allé à l'école. **Nous** y sommes allés.

Tu es parti tôt. **Vous** avez fini?

Il va le faire. **Ils** se rencontreront demain.

Elle le fera. **Elles** s'en occuperont.

Funkci tzv. „všeobecného podmětu“ plní zájmeno **on**.

Př. *En France, on parle français.* Ve Francii se mluví francouzsky. (ve smyslu „všichni“) *Si on allait au cinéma?* Co kdybychom šli do kina? (hovorově nahrazuje 1. os. pl. „nous“)

Les pronoms toniques (samostatná osobní zájmena v 1.p.)

singulier: moi, toi, lui, elle

pluriel: nous, vous, eux, elles

Uvedená zájmena stojí vždy samostatně, neváže se na ně sloveso: př. *C'était toi? Jeanne est moins âgée que toi.*

Samostatná osobní zájmena v 1.p. mohou sloužit ke zdůraznění podmětu (nesamostatného osobního zájmena ve funkci podmětu): př. *Toi, tu parles très bien français.*

Les pronoms compléments (osobní zájmena ve funkci předmětu)

Osobní zájmena mohou plnit funkci předmětu:

- **přímého** - *le pronom COD (complément d'objet direct)*
- **nepřímého** - *le pronom COI (complément d'objet indirect)*

Rozlišení: Předmět přímý se na sloveso váže bez předložky. Předmět nepřímý se na sloveso váže předložkou **à** nebo **de**.

Typ předmětu identifikujeme dle slovesných vazeb (*constructions verbales*): př. *raconter une histoire --- raconter qc --- COD* (mezi slovesem a předmětem není předložka), *penser à sa copine --- penser à q --- COI* (mezi slovesem a předmětem je předložka à)

V případě, že se ve větě objevuje více předmětů v podobě slovesné vazby „*verbe + qc + à q*“, vždy je ve slovním pořádku na prvním místě **COD**, poté následuje **COI**. U jiných vazeb se ale pořadí může různit: př. *payer qc à q --- Je paye la bière ^{COD} à mon ami ^{COI}.*

Teoretická znalost osobních zájmen ve funkci předmětu nám dovolí nahrazovat jednotlivá substantiva správnými tvary ve správném pořadí:

	COI	COD	COI	COI	verbe
me	le		y		
te	la	leur	en		
nous	les				
vous					
se					

Př.: *Je paye la bière COD (f sg) à mon ami COI (m sg 3. os). --- Je la lui paye.*

Funkci příslovečných zájmen *y* a *en* je věnována zvláštní kapitola.

13.2 Přivlastňovací zájmena

***Les adjectifs possessifs* (nesamostatná přivlastňovací zájmena)**

1. Na rozdíl od anglického jazyka se ve francouzštině nesamostatné přivlastňovací zájmeno neřídí tím, kdo předmět vlastní (mužský a ženský rod tedy nehraje roli), ale rodem vlastněného předmětu.
2. Vlastněný předmět v ženském rodě singuláru začínající na samohlásku se pojí s přivlastňovacím zájmenem mužského rodu singuláru:
 - *mon / ton / son* - jeden vlastník a jeden předmět mužského rodu či rodu ženského začínající samohláskou
 - *ma / ta / sa* jeden vlastník a jeden předmět ženského rodu začínající souhláskou
 - *mes / tes / ses* jeden vlastník a více předmětů bez ohledu na rod
 - *notre / votre / leur* více vlastníků a jeden předmět bez ohledu na rod
 - *nos / vos / leurs* více vlastníků a více předmětů bez ohledu na rod

Př.: *mon ami, mon amie, sa copine, notre chien, mes valises, leurs chats ...*

***Les pronoms possessifs* (samostatná přivlastňovací zájmena)**

Tvoří párové dvojice s nesamostatnými přivlastňovacími zájmeny a pojí se se členem určitým.

mon--le mien; ma -- la mienne; mes--les miens/les miennes
ton -- le tien ; ta -- la tienne ; tes --- les tiens /les tiennes
son --le sien ; sa -- la sienne ; ses --- les siens / les siennes

pozn: v případě spojení nesamostatného přivlastňovací zájmena mužského rodu singuláru s věcí ženského rodu začínající na samohlásku, můžeme samozřejmě uvažovat o párových dvojicích

mon - la mienne, ton - la tienne, son - la sienne
notre --- le nôtre / la nôtre nos --- les nôtres
votre --- le vôtre / la vôtre vos --- les vôtres
leur --- le leur / la leur leurs --- les leurs

14 Určitý a neurčitý člen

Funkce členu jsou velmi četné, jeho správné užití patří k nejobtížnějším částem francouzské mluvnice.

Základní funkcí *Členu* je funkce určovací: člen určuje (determinuje) jméno podstatné - bývá proto někdy nazýván determinantem.

Francouzština má člen **určitý**, **neurčitý** a **dělivý**.

14.1 Určitý člen (l'article défini)

Vznikl z latinského ukazovacího zájmena *ille* a v některých případech si dodnes jistou hodnotu ukazovací zachoval.

Tvary členu určitého:

- pro rod mužský v jednotném čísle **le**, v množném čísle **les**
- pro rod ženský v jednotném čísle **la**, v množném čísle **les**
- před slovem začínajícím samohláskou nebo *n.mým* h dochází k elizi, člen elidovaný *l'* kombinací s předložkami *à* a *de* vzniká stažený tvar (*l'article contracté*) - Př. *à + le = au*, *de + le = du*, *à + les = aux*, *de + les = des*

Užití členu určitého

Před podstatnými jmény obecnými, která označují osobu nebo věc:

1. dostatečně přesnou - př. **La nuit**, *nous voyons la lune*.
2. již známou z předchozí věty - př. *Elle a sur ses genoux **une petite fille**. L'enfant nous sourit.*
3. učenu v téže větě přívlastkem nebo větou vztaznou - př. *J'habite **la maison** où je suis né. **Le vent** d'ouest.*
4. jedinečnou - př. **Le soleil** brille toute la journée.
5. obvyklou - př. *Nous allons à **l'école**.*
6. před podstatnými jmény, vyjadřující pojmy abstraktní - př. *L'**amour** n'est qu'une imagination.*
7. druh, typ, přesnou osobnost - př. ***La rose** est une fleur. L'**avare** est toujours malheureux. **Le roi Louis IV.***
8. člen určitý má i hodnotu ukazovací - př. *L'**affaire** est importante. (= cette affaire est importante)*
9. přívlastňovací - př. *Il a mal à **la tête**.*
10. mívá též hodnotu slova *chaque* - př. ***Le dimanche**, nous allons au cinéma.* (každou neděli)

CVIČENÍ - přeložte následující text:

Zlato je vzácný kov. Každý čtvrtek chodili do kina. Koupila jsem si modré šaty a ty bílé. Kdo založil Collège de France? Král František I. Dojdi k pekaři. Pařížané milují své krásné město. Na stole je kniha: je to ta kniha, kterou ti chci půjčit. Nebolí vás nohy? Ne, ale bolí mě hlava a zuby, budu muset jít k zubaři. Dejte na stůl. V noci je Paříž plná světla.

PŘEKLAD

L'or est un métal rare. Le jeudi, ils allaient au cinéma. J'ai acheté la robe bleue et la blanche. Qui a établi le Collège de France. Le roi François Ier. Va voir le boulanger. Les Parisiens aiment leur belle ville. Il y a un livre sur la table : c'est le livre que je veux te prêter. N'avez vous pas mal aux pieds? Non, mais j'ai mal à la tête et aux dents, il faudra passer chez le dentiste. Mettez sur la table. La nuit, Paris est pleine de feux.

Vysvětlete užití členu určitého:

1. název země
2. stažený člen, hodnota přívlastňovací
3. název, bližší určení
4. přísloví (Ráno moudřejší večera), abstrakce
5. v případě *le vin* má člen význam *ce = toto*, v případě *le litre* má člen význam *chaque = každý*
6. věc obvyklá i dostatečně přesná
7. ve významu každou neděli
8. člen stažený před názvem země. (*à + le = au*)
9. *Rue de l'Université* - název ulice není podle jména obecného
10. abstraktní pojem

14.2 Člen neurčitý (l'article indéfini)

Vznikl z latinské číslovky *unus* v jednotném čísle má dodnes s číslovkou totožný tvar.

Tvary členu neurčitého:

- pro rod mužský v jednotném čísle **un**, v množném čísle **des**
- pro rod ženský v jednotném čísle **une**, v množném čísle **des**

Užití členu neurčitého:

1. blíže neurčené, neznámé - př. *une femme*

2. neurčité množství - př. *des fleurs*

POZOR!!! V těchto případech se používá *de*: před přídavným jménem, je-li v čísle množném a stojí před jménem podstatným - př. *Voici de bons conseils* avšak před slovem složeným užíváme *des* - *des beaux-frères* (švag.i) po absolutním záporu - př. *Je n'ai pas de livres*. (Nemám žádné knihy). Pozor, neplatí u *Ce n'est pas* když zápor není absolutní, užíváme znovu *des* - př. *Je n'ai pas des livres pour vous en prêter*. (Nemám takové knihy, abych vám je půjčoval).

3. dny v týdnu

Př. *Je viendrai jeudi*. - Přijdu ve čtvrtek. *Je viendrai le jeudi*. - Budu chodit každý čtvrtek. *Je viendrai un jeudi*. - Přijdu někdy ve čtvrtek (některý čtvrtek).

CVIČENÍ

de petites maisons, des maisons modernes, des garçons braves, des garçons intelligents, de beaux chevaux, de nouvelles robes, de belles robes, de grands arbres, des chevaux noirs, des femmes élégantes, des arbres verts, des hauts-reliefs (typ výtvarného umění), *de vieilles femmes, des robes bleues, des belles-mères, de bons gâteaux, des bons-mots*

PŘEKLAD

Je voudrais aller dans le magasin un lundi, j'achèterais un sac à main et de jolis gants. Avez-vous un appartement? Non, je n'ai qu'une petite chambre. Donnez-moi un crayon et une gomme, s'il vous plaît. Nous avons déjà un cadeau pour maman. Ils ont entendu un cri. Je ne veux pas de complications (Je ne veux aucune complication). Il y a une vieille maison au coin de notre rue; il y a un jardin derrière la maison. C'est un nouveau roman? Ils nous rendaient la visite le samedi. Les parents ont passé des beaux jours en France. Vous n'avez pas des amis ici? Mais si, nous avons de bons amis. Il y a une nappe blanche et un vase sur la table; dans le vase, il y a des fleurs. Marcel connaît de nombreux écrivains. Vous vous rasez le matin ou le soir? Nous inviterons des beaux-frères de Charles à la Saint-Sylvestre, mais nous resterons seuls à Noël.

15 Tázací zájmena KDO, JAKÝ, JAK

qui - kdo - *Qui est-ce?* - Kdo to je?

à qui - na koho - *À qui tu penses?* - Na koho myslíš?

de qui - o kom - *De qui tu parles?* - O kom to mluvíš?

quoi - co - *C'est quoi?* - Co je to?

à quoi - na co - *À quoi tu penses?* - Na co myslíš?

de quoi - o čem - *De quoi tu parles?* - O čem to mluvíš?

que - co - *Qu'avez vous mangé?* - Co jste jedli?

quel / quelle / quels / quelles (jaký, jaká, jací, jaké) označují se za *adjectif interrogatif*

Zatímco zájmeno *quoi* se většinou vyskytuje v postavení s předložkami a vyjadřuje tak nepřímý předmět **COI**, zájmeno *que* označuje předmět přímý **COD** bez předložky.

16 Otázky s „qu'est-ce que“

Tázací zájmena *qui* a *que* mají také opisné tvary *s est-ce que*, které umožňují rozlišit podmět od předmětu. Používáme je tam, kde by jinak nebylo zřejmé, jak větu myslíme.

- Tvary jednoduché
Př. *Qui est venu? Que faites-vous?*
- Tvary opisné
Př. *Qui est-ce qui - kdo? Qui est-ce qui est là? Qui est-ce que - koho? Qui est-ce que vous attendez? Qu'est-ce qui - CO (podmět) Qu'est-ce qui t'intéresse? Qu'est-ce que - CO (předmět) Qu'est-ce que tu veux?*

17 Predložky místa (město, země)

1. "**au**" před jmény mužského rodu - př. *Ils vont souvent au Brésil et au Japon. Il va au Canada, aux États-Unis, au Québec, au Nevada.*
2. "**en**" před jmény ženského rodu - př. *Je dois faire un voyage en France, en Italie et en Belgique. Vous allez en France?* - Jedete do Francie? *Ils vivent en Ecosse.* - Oni bydlí ve Skotsku.
Většina zemí je ženského rodu. K vyjádření „v" nebo „do" těchto zemí použijeme "**en**".
3. "**aux**" před jmény v množném čísle - př. *Nos amis vont aux États-Unis et aux Philippines.*
4. "**du**" před jmény mužského rodu, "**de**" před jmény ženského rodu a "**des**" před jmény v množném čísle pro vyjádření původu. - př. *Amir vient du Maroc, Sandrine vient de France et Debbie vient des États-Unis*
5. U názvů měst se používá předložka "**à**": - př. *Paris à Paris* v Paříži, *do Paříže*, *Prague à Prague* v Praze, *do Prahy*, *Rome à Rome* v Římě, *do Říma*

18 Zápor „ne...pas“

"*Ne ... pas*" je hlavní prostředek vyjadřující slovesný zápor ve spisovné francouzštině. Obě části této složené formy spadají do kategorie záporových příslovcí.

Př. *Je ne suis pas français.* - Nejsem Francouz. *Ils n'habitent pas à Londres.* - Oni nebydlí v Londýně.

V současném mluveném jazyce dochází vlivem přízvuku k oslabení *ne*, které bývá často vypuštěno. *Pas* se pak ocitá ve větě samo a nese tedy zápornou hodnotu. Na místě kde *ne* v mluveném jazyce chybí, se v psaném jazyce ve stejné větě vyskytuje.

Př. "*Je vais pas à l'école.*" - této větě by ve spisovné francouzštině odpovídala věta: *Je ne vais pas à l'école.*

Postavení záporok ve větě není libovolné. *Ne* se umísťuje před sloveso, *pas* následuje za slovesem. Ve složených tvarech stojí *pas* mezi pomocným slovesem a tvarem plnovýznamového slovesa. Před *pas* se může nacházet zesilující výraz (např. příslovce).

Př. "*Il ne tente même pas de démentir la remise de 500 000 francs au journal d'extrême droite Minute pour...*"

Pokud je popřen infinitiv, *ne...pas* se obvykle klade před tvar infinitivu. V korpusu jsme se nesetkali s jiným umístěním záporok u tohoto tvaru.

Př. "*Nous nous sommes organisés pour ne pas bloquer le fonctionnement des services.*"

19 Rozkazovací způsob

- V kladném rozkazu se *te* mění na *toi* a zájmeno má pozici za slovesem - př. *Couche-toi!* Lehni si! - *Habille-toi!* Oblékni se!

V záporném rozkazu se zájmeno nemění a zůstává před slovesem: - př. *Ne te couche pas!* Nelehej si!/Nechod' spát! - *Ne t'habille pas!* Neoblékej se!

1. **třída 1** - slovesa končící na *-er*
imperativ odpovídá prezentu, ale mizí podmětové zájmeno a koncové *-s* v 2. osobě (s výjimkou případů, kdy po slovesu následuje zájmenné příslovce *en* nebo *y*)

Př. **parler**: *parle ! parlons ! parlez ! parles-en ! penses-y ! achètes-en deux !*

2. **třída 2** - Př. **finir**: *finis ! finissons ! finissez !*

Nepravidelná slovesa

Téměř všechna mají tvary imperativu shodné s odpovídajícími tvary přítomného oznamovacího způsobu:

Př. **sortir**: *tu sors - sors ! nous sortons - sortons ! vous sortez - sortez !*

Výjimky:

être - *sois ! soyons ! soyez !*

avoir - *aie ! ayons ! ayez !*

savoir - *sache ! sachons ! sachez !*

vouloir - *veux ! / veuille ! voulons ! voulez ! / veuillez !*

Imperativ vyjadřuje - rozkaz, zákaz, varování, radu, přání (*sortez! ne parlez pas! amusez-vous bien, repose-toi bien*)

Tyto významy můžeme ve francouzštině vyjádřit i jinými prostředky:

- přítomným časem (v hovorové řeči - *tu me donnes ton assiette*)
- budoucím časem (*tu me donneras le livre demain*)
- infinitivem (*ne pas parler !*)
- vazbami a opisy zejména se slovesy *vouloir* a *pouvoir* (*veux-tu te taire ! pourrais-tu me passer le journal ?*)
- substantivem (*silence !*)
- jiným slovním druhem (*assez !*)